

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**LEGVM PON||TIFICIARVM GRE-||gorij noni, seu
Decretalium pentateu-||chus**

Mesnart, Martin

Parisiis, 1555

xxii. De fide instrumentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63486)

De fide instrumentorum

pelluntor.

2. *Cum
super.*

Nam & quorum presbyterorum necessarium erit testimonium, si quibus denunciabitur testimonium: his, ni venient, ab officio ecclesiasticoque beneficio suspensionis, excommunicationisque, & depositionis sententiarum formido proponitor.

7. *Præ-
terea.*

At qui synodaleis publicè testes super matrimonii causa coram ordinario iudice testimonium reddiderint, in delegati præsentia (si tamè ollis aliter fides fiet, neque articulus nouæ questionis emerget) super eadè causa iteratò iuramentum præbere ne coguntor. Propter infamiã post receptum in communi eorum officium contractam à perhibèdo testimonio amouentor. Si quid in inferendo testimonio non studiosè errassint, & se actutum conrexint: ne reprobator. sin conrectioni suæ interuallum interponent: secus esto.

De fide instrumentorum. Tit. 22.

2. *Scripta*

INSTRUMENTORVM fides testibus proxima habetor. hæc verò nisi authentica erūt, & manu publica facta, publicaque adparebunt, authenticumve sigillū habebunt per quod probari possiēt: cum testes in iis inscribiti decessint, firmitatis robore carento.

10. *Cum
Ioannes.*

Sed & si quæ super quo instrumento manu publica inter contrahētes confecto, rerūque, quæ in ipso gestæ narrabuntur, veritate dubitatio emerget: nec omnino tabellioni qui id confecerit, nec vni ex testib⁹ in eo descriptis stator, trium

trium pluriúmve idoneorum testiú depositio-
nibus quodcunque instrumētum ne præfertor.

Quibus instrumentis ignota, etiam cardina- ^{7. Quod}
lium, sigilla erunt adposita, fide carēto. Eorum, ^{super his.}
Romanive pont. literæ, quanquàm certæ erūt,
si tamen vero subpresso falsóve expresso erunt
obtentæ, robur ne habento.

Eiusdem Romani pont. si quæ decretalis al- ^{8. Pasto-}
legabitur, & iuri communi consona erit : iudex ^{ralis.}
secundùm ipsam iudicato. alioquin super ea su-
periores adito, consulito.

In cuius debiti cautione scribturave causa, pro ^{14. Si cau-}
qua processit, erit expressa, debitoris confessio- ^{tio.}
ni (ni indebitè promississe probabit) stator. Alio-
quin si indeterminatè loquetur, & indebitè ex-
posita dicetur : debitum quod in ea continebi-
tur aduersarius ostendere tenetor.

Iudex autem nisi scribturam authenticam vi- ^{1. Si scri-}
debit, ad exemplaria nihil facito. ^{pturam.}

Si quæ tamē in notam à tabellione redacta, nec ^{15. Cum}
perfecta erunt instrumenta, isque decepsit, & ad ^{P. tabellio}
quos pertinebunt id petēt : iudicis ordinarii au-
thoritate alius ea fideliter in formam publicam
redigito, per hoc perpetuam firmitatem habēto.

Ipsa quoque instrumenta si propter vetusta- ^{16. Si in-}
tem aliámve quam iustam causam exemplari ^{strumenta}
petentur : corā ordinario vel ab eo specialiter de-
legato præsentantor. Ipse ea diligenter inspici-
to. Si nulla parte vitata reperiet : per publicam
personam exemplari præcipito. Sic cum origi-
nalibus eandem auctoritatem habento.

Vbi cuius instrumentis vt credatur consuetu- ^{9. Cum}
 ^{dilectus.}
 ^{in fi.}

De fide instrumentorum

do erit, maxumè si is vir honestus fiet, auctoritatè habentem, admittuntor.

3. *Ex literis.*

Quæ literæ in falsi narratione abrasæ erût, illius ergò falsæ ne iudicantor, neque suspectæ habetor. eas, cum sic erratû erit, abradere fas esto.

11. *Ex parte.*

In apostolico quoq; rescripto litera in dictione obmissa pro vitio ne habetor.

6. *Inter dilectos.*

At quod instrumentum in indicationis annotatione alibi vbi falsitas deprehendi potuisset, si integrum esset, consumptum erit, cuius item charta vetustior, & scriptura recentior, cuiusve sigillum vitiosè adpositû erit, aut sibi vel instrumento diuersum & dissimile, falsum falsatûve præsumitor. Quod instrumentum manu publica confectum non erit, vel lituras habebit, si sigillû nõ habebit integrum, neque integrû vt intelligi possit nomè habebit: authenticû ne esto. Si quis actor eiusmodi instrumenta producet, sicut & cû partium iura sunt obscura, cõtra eum iudicator.

13. *Imputari.*

Scripturæ quoque contrariæ sibi adinuicem fidem derogãto. si quis eiusmodi in iudicio producet: olli imputator.

4. *Accipimus.*

Qui literas falsitatis arguere volt, vt ei vsque ad certum tempus inspiciundæ congruo securòque loco exhibeãtur, præcipitor. Si neque veniet, neque responsalem mittet: ipsa vltèrius arguendi silentium eidem imponitor. Interim tamen literæ ipsæ ne vacillanto. si quæ earum obtentu sententia lata fiet: obseruator.

5. *Contingit.*

Exhibitum instrumentum præsentè iudice, prudentibusve viris ab ipso deputandis audientisque parte cõtraria quæ id postulasset tãtum-

modo recitator. Si plura capita cōtinebit: super quo quæstio erit, id tantum describitor, aduersa pars copiam eius habeto.

Apud quam partium communia instrumenta erūt, si pars altera eorum copiam petet, iudex fieri curato. alioquin prouocatio esto. 12. G. Perpetuus.

Post antestationes quoque publicatas vsque ad sententiæ diffinitiuæ calculum, antequam conclusum erit in causa, vtriue parti instrumenta proferre liceto. 9. Cum dē lectus. in prin.

De Præsumptionibus. Tit. 23.

PROBATIONIBUS receptis de causa cognoscens iudex ex ipsis causarum circūstantiis & præsumptionibus animi sui motum formato.

Quod factum verosimile non esse præsumet, super hoc, nisi communis loci fama erit, taleisve personę adparebunt, quas verosimile fiet nõ de ieraturas, probationes ne recipito. 10. Quia verisimile.

Ideo si quis in iuuentute se maturum, honestum, prouidumque exhibesit: quod in senilitate iugum domini abiecerit, temerè ne creditur. si quis eiusmodi de graui crimine deferretur: iudex malignis delationibus ne inclinatio. Spiritus deferētium an ex deo sient ante probato. Prudenter & cautè veritatem indagato, anquiriue mandato. Nemo literarum scientia præditus propriæ salutis oblitus ad vitia se conuertisse facile existumator. 15. Cū in iuuentute.

Ex cuiuscunque enim vita transacta de subsequenti eius conuersatione præsumitor. 6. Mandata.